
ჰაინრიჰ ბიოლის ფონდში 2010 წლის
1 დეკემბერს გამართული საჯარო დისკუსია თემაზე:

„ძალადობა ოჯახში – მითი და რეალობა“

ძირითადი მომხსენებლები:

თამარ საბედაშვილი – გაეროს ქალთა
ფონდი, მრჩეველი გენდერის საკითხებში
ირინა ჯაფარიძე – გაეროს ქალთა ფონდი,
პროექტის მენეჯერი

რუსუდან ფხაკაძე – ქალთა საკონსულტაციო
ცენტრის „სახლი“ პრეზიდენტი

მარი მესხი – ადამიანთ ვაჭრობის
(ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა,
დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების
სახელმწიფო ფონდის დირექტორი.

მოდერატორი: გიორგი გვახარია

გოგი გვანასია – მოგესალმებით. არ ვიცი, ფილმის ჩვენება გულისხმობს თუ არა იმას, რომ ჩვენ ამ ფილმზე უნდა ვისაუბროთ. პირდაპირ გადავცემ სიტყვას მომხსენებლებს. თამარ საბედაშვილს მოგუსმინოთ. სწორედ გუშინ ჩავწერეთ თამარი გადაცემაში „წითელი ზონა“, რომელიც ქალებზე ძალადობის ფაქტებს ეძღვნება, ასე რომ ძალიან კარგად ვიცი მისი პოზიცია. შევეცადოთ რაც შეიძლება მწვავედ ვისაუბროთ, რომ აუდიტორიას საბაბი მივცეთ გამოცოცხლებისთვის.

თამარ საბედაშვილი – დიდი მადლობა მოწვევისთვის. ჩვენთვის ძალიან სასიამოვნოა, რომ დღეს ეს შეხვედრა ეწყობა 16-დღიანი კამპანიის ფარგლებში, ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ. მე წარმოვადგენ გაეროს ქალთა ფონდს, გახლავართ მისი მრჩეველი გენდერის საკითხებში. ჩვენი ორგანიზაცია ძალიან აქტიურად მუშაობს ჩვენს პარტნიორებთან ერთად სამთავრობო და არასამთავრობო წრეებიდან ოჯახში ძალადობის პრობლემის დაძლევაზე, საქართველოში სერვისების შექმნაზე და ზოგადად, ცნობიერების ამაღლებაზე. ჩემი კოლეგებიც ისაუბრებენ იმაზე, თუ რას ვაკეთებთ. ასევე ვისაუბრებთ თვითონ ამ ფენომენზე, როგორ გვესმის ძალადობასთან ბრძოლა. ირინა ჯაფარიძე უფრო კონკრეტულად ისაუბრებს იმაზე, თუ რას ვაკეთებთ პროექტის ფარგლებში.

გოგი გვანასია – იქნებ ამ 16-დღიანი კამპანიაზეც ისაუბროთ.

თამარ საბედაშვილი – ეს კამპანია მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ხორციელდება. იწყება ყოველი წლის 16 ნოემბერს, რომელიც არის ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთაშორისო დღე და სრულდება 10 დეკემბერს, რომელიც არის ადამიანის უფლებების საერთაშორისო დღე. ამ დღეების განმავლობაში მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში ეწყობა აქციები. ყველა ხმას იმაღლებს ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ როგორც ოჯახში, ისე ოჯახს გარეთ, იმიტომ რომ ეს არის ძალიან დაფარული და ლატენტური პრობლემა და დანაშაული.

გოგი გვანასია – ახლა ქალბატონ ირინა ჯაფარიძეს ვაძლევ სიტყვას.

ირინა ჯაფარიძე – მოგესალმებით. თავს არ შეგაწყენო, ძალიან მოკლედ მოგახსენებთ იმის შესახებ, თუ რაზე მუშაობს ჩვენი პროექტი. ჩვენი ყველაზე მნიშვნელოვანი კომპონენტი გახლავთ შემდეგი – ვმუშაობთ ადამიანებით ვაჭრობის, ტრეფიკინგის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდთან. ამ თანამშრომლობის ფარგლებში შეიქმნა ორი თავშესაფარი ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის. ერთი მათგანი გახლავთ გორში, მეორე – თბილისში. ასევე შეიქმნა 24-საათიანი ცხელი ხაზი, რომელიც მთელი საქართველოს მასშტაბით მოემსახურება მოქალაქეებს და გაუწევს

სამართლებრივ კონსულტაციას ოჯახში ძალადობის თემაზე. ასევე ვმუშაობთ სახალხო დამცველის ინსტიტუტთან არსებულ ქალისა და ბავშვის ცენტრთან. თბილისში და რამდენიმე რაიონში გვყავს იურისტი სახალხო დამცველის ოფისის ფარგლებში, რომელიც უშუალოდ ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მუშაობს და მოქალაქეებს უწევს იურიდიულ კონსულტაციას.

ასევე ვთანამშრომლობთ პოლიციის აკადემიასთან, რათა ტრენინგები ჩაუტარდეს პოლიციელებს არსებულ კანონმდებლობაზე, რომ უფრო ეფექტიანად მოახერხონ რეაგირება ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე.

გოგი გვახარია – ტრეფიკინგის თემაზე მუშაობს ქალბატონი მარი და ახლა მას მოეუსმინოთ.

მარი მესხი – მოგესალმებით. მე გახლავართ ადამიანით ვაჭრობის, ტრეფიკინგის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდის წარმომადგენელი. ფონდი 2009 წლიდან მუშაობს ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების კუთხით. ასევე გვაქვს ორი თავშესაფარი თბილისში. ჩვენი ფონდი ახორციელებს ცხელი ხაზით მომსახურებასაც. მუდმივად ვთანამშრომლობთ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, სახალხო დამცველის ოფისთან, საერთაშორისო და სხვა სამთავრობო სტრუქტურებთან.

პროფესიით იურისტი გახლავართ და ამიტომ მქონდა შესაძლებლობა იმ სამუშაო ჯგუფის მონაწილე გავმხდარიყავი, რომელიც მუშაობდა კანონზე, რომელიც 2006 წელს იქნა მიღებული. შესაბამისად, შევეცდები პასუხი გავცე აუდიტორიის მხრიდან სამართლებრივი მიმართულებით დასმულ შეკითხვებსაც.

ძალიან მოხარული ვარ, რომ დარბაზში ვხედავ ბევრ ახალგაზრდას. ეს ჩვენთვის ძალიან სასიამოვნოა.

გოგი გვახარია – დიდი მადლობა. ახლა ქალბატონ რუსუდანს მოეუსმინოთ.

რუსუდან ფხაკაძე – როდესაც ამ ფილმს ვამზადებდით, ოჯახურ ძალადობაზე არავინ საუბრობდა. ჩვენ ვცდილობდით რაღაც ფორმით მაინც შეგვეღწია დახურულ სივრცეში. მხატვრული თვალსაზრისით, რასაკვირველია ფილმი ვერ დაიკვეხნის, მაგრამ იმ დროისთვის საჭირო იყო, რომ ამ თემაზე ამ ფორმით მაინც დაგვეწყო საუბარი. საზოგადოებისთვის თვალსაჩინო უნდა ყოფილიყო, რაზე ვესაუბრებოდით. ეს ფილმი ჩვენი მხრიდან პირველი ნაბიჯი იყო.

გოგი გვახარია – ახლა აუდიტორიას მივცეთ სიტყვა. სხვათაშორის, ქალბატონ რუსუდანის ორგანიზაცია „სახლი“, ერთ-ერთი პირველი ორგანიზაცია იყო, რომელიც ქალზე ძალადობის ფაქტებზე საუბრობდა. თუ არ ვცდები, 1998 წელი იყო, როდესაც ტელევიზიაში ამ თემაზე პირველად ვთქვით რაღაც, ამან ძალიან ბევრი გააკვირვა. დღეს პარლამენტარებიც აღიარებენ, რომ ქალზე ძალადობის ფაქტები საქართველოში ნამდვილად არსებობს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ამ ორგანიზაციას უნდა დაუფუფასოთ ღვაწლი.

ახლა უკვე ველით თქვენს შეკითხვებს.

ცირა გვასალია, ჟურნალისტი – მაინტერესებს, ფილმში ნაჩვენები ბენეფიციარი ნამდვილი იყო, თუ მსახიობი თამაშობდა.

რუსუდან ფხაკაძე – თქვენ გაინტერესებთ, ეს რეალური პერსონაჟია, თუ მსახიობი თამაშობს. ორივეა. ჩვენ 1997 წლიდან გვაქვს ბენეფიციარებთან ურთიერთობა. ავიღეთ მათი სიტყვები და ჩამოვაყალიბეთ ის ტექსტი, რომელიც შემდეგ ფილმში მსახიობს ვათქმევინეთ.

მარი მესხი – ჩემი აზრით, ნამდვილი ბენეფიციარი საუბრობს, თუ მსახიობი, ამას მნიშვნელობა არა აქვს. მთავარია, რომ რეალურ ისტორიას ყვება. ეს არის აბსოლუტურად ტიპური ისტორია.

რუსუდან ფხაკაძე – გარდა ამისა, გასათვალისწინებელია კონფიდენციალობის საკითხი.

ლელა გაფრინდაშვილი – ჩემი აზრით, ქალი, რომელიც ფილმში ვიხილეთ, აბსოლუტურად არ იწვევს თანაგრძნობას, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია ამ თემასთან დაკავშირებული ფილმისთვის. რაც მთავარია, არ იწვევს დაფიქრებას. შეიძლება იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც დიდი ხანია მუშაობენ ამ თემაზე, იყოს რაღაცის მოქმედი, მაგრამ ეს არ არის ფილმი, რომელიც აუდიტორიას ამ საკითხისადმი ინტერესს გაუჩენს და დასკვნებს გამოატანინებს.

ამ პრობლემასთან დაკავშირებით ძალიან ბევრ ევრო-ამერიკულ კვლევას ვიცნობ და ვიცი, რომ მთავარი საკითხი ამ შემთხვევაში არის ოჯახში ძალადობა და სექსუალური ძალადობა, რაც ცხადია, შესაძლოა ოჯახში ან ოჯახს გარეთ ძალადობის კომპონენტიც იყოს. თქვენ, როგორც პრაქტიკოსს, რომელიც დიდი ხანია მუშაობთ ამ საკითხზე, ხომ არ შეგიძლიათ თქვათ, ძალადობის რა ტიპებთან და რა ინტენსივობასთან გვაქვს საქმე საქართველოში. შეგვიძლია განვასხვავოთ ევრო-ამერიკული კონტექსტისაგან ქართული? შეგვიძლია ამ თემასთან დაკავშირებით სპეციფიურად ქართულზე საუბარი?

რუსუდან ფხაკაძე – ჯერ ფილმზე მოგახსენებთ. ეს ფილმი არ ყოფილა გადაღებული ასეთი აუდიტორიისთვის, სამუშაო ჯგუფისათვის მოგამზადეთ. თუმცა აუდიტორიასაც გააჩნია. აქ იმყოფება აუდიტორია, რომელმაც კარგად არ იცის იმ ადამიანებზე, რომლებიც ძალადობის შედეგად მართლა ქუჩაში აღმოჩნდებიან. ასეთ ადამიანებზე ეს ფილმი ისეთ ძლიერ ზეგავლენას ახდენს, დამეები არ ძინავთ. ეს არის იმ მოწყვლადი აუდიტორიისთვის, რომელსაც თავის თავზე აქვს გამოცდილი ძალადობა.

რაც შეეხება თქვენს შეკითხვას, ძალადობა ყველა ქვეყანაში ერთნაირია, მას საზღვრები არა აქვს. ძალიან გაჭირდება იმის თქმა, საქართველოში ძალადობის რომელი ფორმა უფრო ხშირად გვხვდება. არის მოვლენის თეორიული და პრაქტიკული ხედვა. ისინი ხშირად არ ემთხვევა ერთმანეთს. ეს ყველა სფეროზე ვრცელდება, კანონებზეც, მომსახურებაზეც,

დამოკიდებულებებზედაც და ა.შ. მაგრამ თუ მაინცდამაინაც უნდა ვუპასუხო ამ კითხვას, ჩემი პასუხი ასეთი იქნება – საქართველოში ფსიქოლოგიური ძალადობა ბევრად უფრო მაღალია, ვიდრე ფიზიკური, და ბევრად უფრო ტაბუირებულიც არის.

მარი მესხი – როდესაც კანონზე ვმუშაობდით, ვცდილობდით რეაგირების გარეშე არ დარჩენილიყო ოჯახში ძალადობის ის ფორმა, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს ის შედეგი, რაც ცოტა ხნის წინ ვნახეთ ეკრანზე. იმ პერიოდში გადავხედეთ ყველანაირ კანონმდებლობას, ევროპულსაც მათ შორის. ოღონდ პირდაპირ არ გადმოვვიტანია. ჩვენი კანონი ადაპტირებულია. ამ კანონის მიხედვით განისაზღვრა ძალადობის ხუთი ფორმა: ფიზიკური, ფსიქოლოგიური, სექსუალური, ეკონომიკური ძალადობა და იძულება. აქ გვაქვს ყველა ის ფორმა, რასაც ადგილი შეიძლება ჰქონდეს ოჯახში ძალადობის დროს. როგორც ხედავთ, სექსუალური ძალადობაც ოჯახში ძალადობის ერთ-ერთ ფორმად არის აღიარებული და ჩვენდა სამწუხაროდ, გვაქვს ასეთი შემთხვევებიც.

თამარ საბედაშვილი – სამწუხაროდ, როგორც ჩვენი მდგომარეობის სხვა ქვეყნებშიც, საზოგადოების ცნობიერება და დაცვის მექანიზმები ამ საკითხზე ჯერ კიდევ არ არის ისე გაძლიერებული, რომ ადამიანმა იცოდეს, რომ როდესაც მას სექსუალური ნიშნით ავიწროვებენ სამსახურში, იქნება ეს სექსუალური მომსახურების მოთხოვნა თუ სექსუალური ხასიათის კომენტარები თუ კომპლიმენტები. არსებობს სამუშაო გარემო, სადაც შეურაცხყოფას გაყენებენ და გეუბნებიან, რომ შტერი ხარ, არაფერი იცი და ყავა უნდა მოაღულო და გარემო, სადაც სექსუალურ ხასიათის კომენტარებს აკეთებენ. ეს ჩვენში გავრცელებულია. ვიცით კონკრეტული შემთხვევებიც, მაგრამ სათანადო ანალიზი, როგორია ამ თვალსაზრისით მდგომარეობა კერძო თუ სახელმწიფო სექტორში, არ ჩატარებულა.

რაც შეეხება ფილმს, კარგია ასეთი აზრთა სხვადასხვაობა რომ არსებობს. მე მართლა მომწონს ეს ფილმი. მიმაჩნია, რომ მას ძალიან დიდი დანიშნულება აქვს და გარკვეული როლი ითამაშა ამ პრობლემის მიმართ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების საქმეში. იმიტომ, რომ ჯერ კიდევ არის წრეები, სადაც არაფერი სმენიათ ამ პრობლემის შესახებ. ამ მხრივ ეს ფილმი საკმაოდ ინფორმატიულია, აფიშური, მაგრამ ინფორმატიული.

გიორგი პაპალაშვილი, სტუდენტი – მე რომ ძალადობის მსხვერპლი ვიყო და ეს ფილმი ვნახო, ერთადერთი განცდა, რაც მისი ნახვის შემდეგ დამეუფლება, ის არის, რომ სუსტი ვარ, არაფერი შემიძლია და გამოსავალი არ არსებობს.

კონკრეტულად რა ნაბიჯებს დგამთ პრობლემების გადასაჭრელად, გაქვთ რაიმე კონკრეტული გეგმა?

თამარ საბედაშვილი – ჩვენს პარტნიორებთან ერთად პირველ რიგში გვინდა ასეთ ადამიანებს მივაწვდინოთ ხმა, რომ არსებობს გამოსავალი. პირველი ის, რომ მათ შეუძლიათ მიიღონ გამოსავლის გზებზე ინფორმაცია. თუ ქალს ქმარი ცემს, მან უნდა მიმართოს ან პოლიციას, ან დარეკოს ცხელ ხაზზე.

მიმართვის შემთხვევაში პოლიცია ვალდებულია გასცეს „შემაკავებელი ორდერი“. ეს ფილმი „შემაკავებელი ორდერის“ შემოღებამდეა გადაღებული.

– მე წარმოვადგენ „ოქსფამს“. ამ ორგანიზაციამ 2006 წელს დააფინანსა ამ ფილმის გადაღება. მანამდე თერთმეტი წელი ვთანამშრომლობდით ორგანიზაციასთან „სახლი“. მინდა ამ ფილმის მომზადების მიზანზე მცირე კომენტარი გავაკეთო. ფილმის დასასრულს შეამჩნევდით, რომ ქალბატონი ინვალიდის სავარძელში ზის. 3 დეკემბერი არის ინვალიდებისთვის მიძღვნილი დღე და მასთანაც კეთდება პარალელი. ძალიან ხშირად აქამდე სწორედ ოჯახურ ძალადობას მივყავართ.

მარი მესხი – კანონი 2006 წელს იქნა მიღებული და ფილმიც სწორედ ამ წელს არის გადაღებული. ეს თემა ამ პერიოდში უფრო საჯარო გახდა. ამაში დიდი წვლილი მიუძღვის არასამთავრობო ორგანიზაციებს, მათ შორის ქალთა საინფორმაციო ცენტრს „სახლი“. თავდაპირველი მიზანი ამ ფილმისა იყო თემის წამოწევა. ამ ფილმში ერთნაირად ვერ წამოიწეოდა წინ ემოციური, შემეცნებითი მხარე. ძალიან დიდი დისკუსია გვქონდა მაშინ, როგორ გავგვეკეთებინა ის. მანამდე არ იყო საუბარი ამ თემაზე, ამიტომ იოლი არ იყო ამ ფილმის შექმნა, რომელიც, გეთანხმებით, არ არის სრულყოფილი და ყველასთვის ერთნაირად მოსაწონი ვერ იქნება. მაგრამ მან წინ წამოსწია თემა და მოდით, მას ამ კუთხით შევხედოთ.

– ტრეფიკინგთან დაკავშირებით მაქვს შეკითხვა. ის საერთაშორისო დანაშაულთა რიცხვს მიეკუთვნება. დღეს ქართველ მეცნიერთა შორის არსებობს დავა იმის შესახებ, ეს საერთაშორისო თუ შიდა დანაშაულია. კანონპროექტზე მუშაობისას რა მიმართულებით მიდიოდა მსჯელობა.

მარი მესხი – ტრეფიკინგი გახლავთ საერთაშორისო ხასიათის ტრანსნაციონალური დანაშაული. რაც იმას ნიშნავს, რომ დანაშაული შეიძლება დაიწეოს ერთ ქვეყანაში, გაგრძელდეს მეორეში და დასრულდეს სხვა ქვეყანაში. მაგრამ ჩვენი კანონმდებლობით აღიარებულია ქვეყნის შიდა ტრეფიკინგი, ანუ დანაშაულის მაკვალიფიცირებელ გარემოებად უცხოეთში გაყვანა არ არის აუცილებელი. უცხოეთში გაყვანა, ანუ ის, რაც მას საერთაშორისო ხასიათს ანიჭებს, დამამძიმებელ გარემოებად ითვლება.

სოფო მაისურაძე, რადიო „უცნობი“ – როგორ არის საზოგადოება ჩართული ქალების მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ მიმართულ თექვსმეტდღიან კამპანიაში. მე მაგალითად დღეს გავიგე ამ კამპანიის შესახებ.

თამარ საბუდაშვილი – ამ კამპანიაში როგორც არასამთავრობო, ისე სამთავრობო და საერთაშორისო სამოცამდე ორგანიზაცია მონაწილეობს. მომზადდა კალენდარი, რომელიც უკვე გამოქვეყნდა. ჩვენი ფონდის ორგანიზებით კვირას, 5 დეკემბერს გაიმართება რაგბის მატჩი, რომელიც ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის დღეს მიეძღვნება. ჩემი აზრით, ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ მამაკაცები, სპორტსმენები, იზიარებენ ამ

პრობლემას და ჩვენთან ერთად არიან ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში ჩართულნი.

იმ წრეებს, რომლებიც ჩართულები არიან კამპანიაში, ამის შესახებ აქვთ ამომწურავი ინფორმაცია, მაგრამ ფართო მასებისთვის მთელი ქვეყნის მასშტაბით ინფორმაციის მიწოდებას ძალიან დიდი რესურსი სჭირდება, რაც შესაძლოა არ გვექონდეს.

ელენე ჯაფარიძე, კავკასიის კვლევითი რესურსების ცენტრი – ძალიან გამახარა ისეთი ფილმის არსებობამ, რომელიც დღეს ვიხილეთ. მართალია, უნდა დაიხვეწოს, მეც როგორც ფსიქოლოგს, ბევრი შეკითხვა გამიჩნდა. მაინტერესებს თუ იგეგმება ისეთი ფილმის გადაღება, რომელიც საზოგადოებას აუხსნის, რა არის ძალადობა. ამ ფილმში არ ყოფილა ნაჩვენები, ეს კაცი რატომ გახდა მოძალადე. ძალადობის სხვადასხვა ფორმაზე ვსაუბრობთ. ადამიანები, რომლებიც ვმუშაობთ ამ თემაზე, ვერკვევით ამ საკითხებში, მაგრამ მათ, ვისაც არა აქვს ინფორმაცია, ვერც მიხვდებიან, რომ ძალადობის მსხვერპლნი არიან.

გოგი გვახარია – ალბათ დღეს მედიის ძალადობაზეც ვისაუბრებთ. ერთია, რომ ამ თემაზე საერთოდ არ ლაპარაკობენ, და მეორეა, როგორ ლაპარაკობენ. რამდენად შესაძლებელია, მოვამზადოთ დოკუმენტური ფილმი, რომელშიც კონკრეტულად იქნება ნაჩვენები ეპიზოდები, რომლებიც ეხება ტელევიზიას, რადიოს, პრესას, ქუჩას, რეკლამას, სადაც არის ქალზე ძალადობა გამოხატული. ჩემი, როგორც არა კინომცოდნის, არამედ ჩვეულებრივი მაყურებლის აზრით, ასეთი ფილმის ზემოქმედება ბევრად უფრო ძლიერი იქნება, ვიდრე ის, რაც ჩვენ ვნახეთ. ადამიანი, როდესაც ბუნებრივს უყურებს, უფრო განიცდის.

რუსუდან ფხაკაძე – ქალთა საკონსულტაციო ცენტრს აქვს მეორე ფილმი სახელწოდებით „გემდერებოდეს დედაო“. ეს არის სხვადასხვა კუთხეში გავრცელებული იავენანის შესახებ. აქ ნაჩვენებია, როგორ მიდიან ჩვენი ქალები სამუშაოდ საბერძნეთში. ეს არის ფილმი ძალადობაზე, ოღონდ არაპირდაპირ. ვიმეორებ, ფილმი რომელიც დღეს ვნახეთ, შექმნილია სამუშაო ჯგუფისთვის.

გოგი გვახარია – ძალზე ხშირად ქალზე ძალადობა ესმით როგორც მხოლოდ ცემა. და თავს იმართლებენ, რომ არ ცემენ.

რუსუდან ფხაკაძე – აქ ნათქვამს მინდა დაგუბრუნდე. დიას, ძალადობის მსხვერპლი არის უსუსური, მას არ შეუძლია თავის დაცვა, დეპრესიულია და არის თვითმკვლელობის შემთხვევებიც.

ნინო კალანდარიშვილი, ნაციონალიზმისა და კონფლიქტების კვლევის ინსტიტუტი – ბოლო კადრები, როდესაც ინვალიდის ეტლში მჯდარი ქალბატონი ამბობს, რომ მაინც ვერ იმეტებს ქმარს, რომ მაინც მისი შვილების მამაა, კონცეპტუალური ფრაზაა.

სკეპტიკურად ვარ განწყობილი ასეთი რეალური ისტორიების რეალურად ჩვენების მიმართ. გაგახსენებთ ცნობილ ანეკდოტს ინგლისელ მსახიობზე, რომელიც მუდმივად თამაშობდა ქალს, რომელსაც ტოვებს ქმარი. ერთხელაც

ცუდად ითამაშა და როდესაც რეჟისორმა შენიშვნა მისცა, მან უთხრა, რომ ის მართლა მიატოვა ქმარმა. ამიტომ ვფიქრობ, ხელოვნების პრიზმაში გადაწყვეტილი უკეთესი იქნება.

მსურს მივმართო დარბაზში მსხდომ გათხოვილ ქალბატონებს. ყოფილა თქვენს შორის ვინმე ცხოვრებაში ერთხელ მაინც ფსიქოლოგიური ძალადობის მსხვერპლი?

ნიკა ჯაში, გენდერის დოქტორანტი – ფილმის შესახებ კრიტიკა, ჩემი აზრით, არ უნდა გამოითქვას. ის ასრულებს თავის, როგორც გამღიზიანებლის, მისიას. ოჯახური ძალადობა ჩემი აზრით, არა კრიმინალური, არამედ კულტურული ფენომენი გახლავთ. ამიტომ არის შოკისმომგვრელი, როდესაც მას ვუყურებთ. იმას, თუ რას წარმოადგენს ქართული ოჯახური კულტურული ფენომენი, კვლევა სჭირდება.

თამთა გოგუაძე, სტუდენტი – რამდენად შეიძლება ქალი იყოს ძალადობის მიზეზი. რამდენად შეიძლება მან გამოიწვიოს კაცში დესპოტური ხასიათი. შეიძლება ძალადობა გამოწვეული იყოს ქალის არასწორი საქციელით.

რუსუდან ფხაკაძე – არსებობს მითები, რომ თუ ქალს ცემენ, მან ეს დაიმსახურა. კარგი ცხენი ხომ მათრახს არ დაირტყამს. აქ იგულისხმება, რომ ქალები აპროვოცირებენ ძალადობას. არსებობს უამრავი თეორია, მათ რომ მივყვით, ჩვენი საუბარი ფსიქოლოგიის ინსტიტუტში უნდა გადავიტანოთ. თუ კულტურა ქალის საწინააღმდეგოა, მაშინ მიიჩნევა, რომ ქალი აპროვოცირებს ძალადობას, თუ კულტურა მაღალგანვითარებულია, გასაგებია, რომ ქალი პროვოცირებას არ ახდენს.

თამუნა სართანია – კითხვა მაქვს ფილმში ნაჩვენებ სტატისტიკასთან დაკავშირებით. ჩამოწერილი იყო რამდენიმე ქვეყანა და გვერდით ჰქონდა მიწერილი ძალადობის ფაქტების პროცენტული მაჩვენებელი. ამერიკის შეერთებული შტატების გვერდით ეწერა 97%, მოლდოვეთის გვერდით – 7%. რომელი ორგანიზაციის სტატისტიკას ეფუძნება ეს მონაცემები და როგორ ახსნით ასეთ დიდ სხვაობას ამერიკასა და მოლდოვეთს შორის. მით უმეტეს, ვერ ვიტყვით, რომ მოლდოვეთი ეკონომიკურად ძალიან ძლიერი და განვითარებული ქვეყანაა.

რუსუდან ფხაკაძე – რაც უფრო მაღალგანვითარებულია ქვეყანა, და აქვს ბევრი ინსტრუმენტი ფენომენტთან საბრძოლველად, მით უფრო აშკარად ჩანს ეს ფენომენი და მით უფრო მაღალია მონაცემი. მოლდოვეთის 7% არ ნიშნავს იმას, რომ იქ არაფერი ხდება. აქ იმაზეა საუბარო, რომ რაც უფრო ღრმად ეცნობი ფენომენს, პროცენტი იზრდება.

ირინა ჯაფარიძე – გაეროს მოსახლეობის ფონდის კვლევის თანახმად, საქართველოში ოდესმე ქორწინებაში მყოფი ყოველი მეთერთმეტე ქალი არის ფიზიკური ძალადობის მსხვერპლი. ასე რომ თქვენ თვითონ იმსჯელებთ, რამხელა სხვაობაა გაცხადებულ და დაფარულ შემთხვევებს შორის.

იულია ხარაშვილი, იძულებით გადაადგილებულ ქალთა ასოციაცია „თანხმობა“ – ჩვენი ორგანიზაცია ამ კამპანიის ფარგლებში ატარებს ფორუმ-თეატრს დევნილთა დასახლებებში რეგიონებში. დღეს გვქონდა სწორედ პირველი გასვლა. გვეშინოდა, თუ როგორ იქნებოდა ეს მიღებული. ძალიან დიდი ინტერესით მიიღეს და ძალიან აქტიურად მონაწილეობდნენ. მაგრამ რამდენად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეს კანონი რეგიონებშიც მოქმედებს.

არის ასეთი კითხვა, არიან თუ არა მამაკაცებიც ოჯახური ძალადობის მსხვერპლი. ალბათ არიან და საინტერესოა, არსებობს თუ არა ამის ამსახველი სტატისტიკა.

მესამე შეკითხვა. სცენარი ფორუმ-თეატრისთვის ქალბატონის მიერ დაიწერა. რეჟისორი მამაკაცი იყო და ძალიან შეიცვალა დადგმა. სცენარისგან ძალიან განსხვავდებოდა. მონაწილეებმაც თქვეს, რომ ეს უფრო მამაკაცის ხედვა იყო.

მარი მესხი – კანონი რა თქმა უნდა, მთელ ქვეყნაში ერთნაირად მოქმედებს. რეგიონებშიც ისევე ხელმისაწვდომია, როგორც ურბანულ ადგილებში, მაგრამ აქ ამ ხელმისაწვდომობას აბრკოლებს დამოკიდებულება, მენტალიტეტი. პერიფერიებში უფრო უჭირთ ხმამაღლა გაცხადება ძალადობის ფაქტების შესახებ. თუმცა, ეს გარკვეულწილად სტატისტიკასაც უკავშირდება, უნდა ითქვას, რომ იზრდება გაცხადებული შემთხვევების რაოდენობა. ადამიანებს თუ გაუჩნდებათ დაცულობის განცდა, რა თქმა უნდა, ვინმეს მიმართავენ დასაცავად. მხოლოდ დღეს 9 შემთხვევა იყო განხილული და მათი ნახევარი რეგიონებიდან იყო შემოსული.

რაც შეეხება იმას, გვყავს თუ არა მამაკაცი მსხვერპლი, ჩვენი თავშესაფრის ბინადრები ქალები არიან, მაგრამ კონსულტაციისათვის მამაკაცებსაც მოუძართავთ.

ელენე რუსეცი, ქალთა საკონსულტაციო ცენტრი – ჩვენ ვამახვილებთ ყურადღებას ქალზე, როგორც მსხვერპლზე და ვთქვით, რომ მსხვერპლი შეიძლება იყოს მამაკაციც. მაგრამ მსხვერპლები ხშირად არიან ბავშვებიც, და განსაკუთრებით მოწყვლადი ჯგუფია მოხუცები.

რაც შეეხება პრესას, ჩვენ ვაწარმოებთ ექვსთვიან მონიტორინგს ოჯახში ძალადობის კუთხით. იქ ძალიან საინტერესო ფრაზებს შეხვდებით.

ერთი ფილმი, რა თქმა უნდა, ვერ გადააწყვეტს ამ პრობლემას. ქართულ რეალობაში არსებობს ძალიან ცნობილი რეჟისორების ფილმები, სადაც ნაჩვენებია ოჯახური პრობლემები. მაშინ არ იყო ცნება „ოჯახური ძალადობა“. გოგი, თქვენ ძალიან კარგი გადაცემა მიგყავდათ და თუ შესაძლებელია მისი აღდგენა და ასეთი ფილმების პოპულარიზაცია, ძალიან კარგი იქნება.

ვფიქრობ, ინფორმაცია კამპანიის შესახებ ჟურნალისტებს უნდა ჰქონდეთ, იმიტომ რომ ის პრესრელიზის სახით გავრცელდა. ქალბატონ რუსუდანის ორგანიზაცია ერთ-ერთი პირველია, რომელიც ამ თემაზე მუშაობს. ამ ორგანიზაციის დაარსებიდან დიდი დრო გავიდა. სხვა ეტაპზე ვართ გადასულები, ბევრი რამ შეიცვალა, მაგრამ დასმული შეკითხვა იმაზე

მეტყველებს, რომ ქვეყანაში შესაქმნელია საინფორმაციო პოლიტიკა ამ საკითხთან დაკავშირებით. უნდა ვიფიქროთ, როგორ ჩავრთოთ ფართო მასები.

ასევე მაინტერესებს, ეკონომიკური ძალადობის შესახებ რამდენად ხშირად მოგმართავენ დახმარებისთვის.

მარი მესხი – თავშესაფარში მოსახვედრად ძალადობის ფორმას მნიშვნელობა არა აქვს.

რუსუდან ფხაკაძე – ეს ფორმები ხელოვნურად არის დაყოფილი. ესენი ერთმანეთში გარდამავალი ფორმებია. სექსუალური საერთოდ ტაბუირებულია.

ნატო ზაზაშვილი, კავშირი „საფარი“ – ჩვენი ორგანიზაცია ასევე მუშაობს ოჯახში ძალადობის თემაზე. „იუნისეფმა“ ჩაატარა ბავშვებზე ძალადობის თემაზე კვლევა, რომლის მიხედვით ბავშვების 70% ამბობს, რომ ოჯახში ამა თუ იმ ფორმით ძალადობას განიცდის. იმ 70%-ში რა თქმა უნდა, არიან ბიჭებიც. ასე რომ ნუ დაგვავიწყდება, მამაკაცების არასრულწლოვანი მოსახლეობა ასევეა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი. აღსანიშნავია, რომ მეტი წილი ძალადობას განიცდის დედის და არა მამის მხრიდან.

დაყოფა მოძლადეებად და მსხვერპლებად საკმაოდ პირობითია. მოძლადეები მსხვერპლები არიან და მსხვერპლები მოძლადეები. ძალიან მიხარია, აქ ახალგაზრდებს რომ ვხვდავ. იმიტომ, რომ რატომღაც მგონია, რომ ზოგადად, ოჯახში ძალადობის პრობლემა და არა მარტო საქართველოში, ჩარჩოშია მოქცეული. გაგახსენებთ, პლატონთან, გამოქვაბულში რომ სხედან და ჩრდილებს უყურებენ. მათ ჰგონიათ, რომ სამყარო ეს არის. ამ სფეროშიც თითქოს გვჭირდება ახალი ხედვა, ახალი ფორმები თუნდაც იმისთვის, რომ ახალი ენა მოვძებნოთ საზოგადოებასთან სასაუბროდ. რათა მან კარგად დაინახოს ეს პრობლემა. და რაც მთავარია, პასუხისმგებლობა ააღებინოს საკუთარ თავზე.

თაკო ფარადაშვილი, ჟურნალი „ლიბერალი“ – რას ცვლის ძალადობის მსხვერპლის აღიარება? მაინტერესებს ამცირებს თუ არა იგი ძალადობას მოძლადე კაცების ქცევაში?

პრობლემაა ისიც, რომ ბევრი აცნობიერებს კიდევ, რომ ძალადობის მსხვერპლია, მაგრამ ეკონომიკურად დამოკიდებულია მეუღლეზე. ასეთ დროს რა შეიძლება იყოს გამოსავალი. რაში გამოიხატება სახელმწიფოს როლი ამ პრობლემასთან ბრძოლაში.

თამარ საბუღაშვილი – ხანგძლივი დებატები იმართებოდა იმაზე, თუ რა შეიძლება გააკეთოს სახელმწიფომ, როცა ერთი კერძო პირი მეორე კერძო პირზე ძალადობრივ ქმედებას ახორციელებს. საერთაშორისო საზოგადოება შეთანხმდა, რომ სახელმწიფოს ნამდვილად აკისრია მოვალეობა, რომ შექმნას ისეთი გარემო, სადაც ასეთი ფაქტები მინიმუმამდეა დაყვანილი. თუ სახელმწიფო ამას ვერ აკეთებს შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზით და პოლიტიკით, მასვე მოეთხოვება ამაზე პასუხი. სახელმწიფო შეიძლება თვითონ

არ ცემდეს ქალს, მაგრამ თავისი უმოქმედობით ხელს უწყობს იმას, რომ ეს ქალი შეიძლება გარდაიცვალოს.

ათიოდე წლის წინ აღიარებაზე საერთოდ არ ყოფილა საუბარი. ყველამ იცოდა, რომ ვიღაცას ცემდნენ, მაგრამ ხმამაღლა არავინ საუბრობდა. იყო პრაქტიკა, მაგრამ მას სახელი არ ერქვა. მას ჯერ სახელი დაერქვა, შემდეგ კანონი შემოვიდეთ, შემდეგ პოლიტიკა შემუშავდა, პოლიციელებმა ტრენინგები გაიარეს.

უნდა ვიცოდეთ, რომ როდესაც გვაქვს ძალადობის ფაქტი, ის არ შემოიფარგლება მხოლოდ ერთი ფორმით. ფიზიკური, ეკონომიკური და ფსიქოლოგიური ფაქტორები გადაჯაჭვულია ერთმანეთში. ქმარზე კი იმიტომ არის ქალი დამოკიდებული, რომ მას თავის დროზე ან განათლების მიღებაზე უთხრეს უარი, ან სამსახურში გასვლაზე. ასეთ დროს ძალიან მნიშვნელოვანია ფსიქოლოგების მუშაობა, იმისათვის რომ ასეთმა ადამიანებმა თავის თავში ძალა იპოვნონ. იმიტომ, რომ ეს ადამიანები კარგი სპეციალისტები შეიძლება ყოფილიყვნენ, მაგრამ დეკვალიფიცირებულები არიან, ან თვითშეფასება აქვთ დაბალი. ესლახანს პროექტით ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი 40 ქალი დავასაქმეთ. მათ თავიდან ეგონათ, რომ არაფრის გაკეთება არ შეეძლოთ და ვერ წარმოიდგინათ, რომ ფეხზე დადგომას შეძლებდნენ.

– როგორ ვრცელდება ინფორმაცია მოსახლეობაში თქვენი ორგანიზაციის, თავშესაფრის შესახებ. და როგორ მუშაობთ თავშესაფრის ბინადრებთან.

რუსუდან ფხაკაძე – ინფორმაციას რეკლამის საშუალებით ვავრცელებთ. სადამოს სერიალების დროს, რომლებსაც უამრავი ქალი უყურებს, რეკლამის სახით ცხადდება ჩვენი ორგანიზაციის შესახებ. „სახლს“ აქვს კრიზისული ცენტრი გორსა და ზუგდიდში, სადაც შეუძლიათ მოსვლა იძულებით გადაადგილებულ პირებსაც. საერთოდ, უნდა ვთქვა, რომ მთელ მსოფლიოში, ომის დროს ხშირია სექსუალური ძალადობის ფაქტები. ეს გენციდის ფორმად არის აღიარებული. ჩვენთან იყო ომი, მაგრამ არ გვყავს სექსუალური ძალადობის მსხვერპლნი. ეს ერთეული შემთხვევებია.

მარი მესხი – ამ დროისათვის ორი ადამიანი გვყავს თავშესაფარში, რომლებმაც აღიარა, რომ სექსუალური ძალადობის მსხვერპლნი არიან.

– ფილმის ბოლოს ქალბატონი ამბობს, რომ ძალიან უნდა მის ქმარს აუხსნან, რომ ძალადობა ძალიან ცუდია. თქვენი აზრით, მისთვის ამის ახსნა რა შედეგს გამოიღებს?

მარი მესხი – ჩვენი საქმიანობის ერთი მიმართულებაა თავად მსხვერპლს აუხსნათ და დავიცვათ იგი ძალადობისგან. მეორე – თავად მოძალადესთან მუშაობის მეთოდების შემუშავება.

„შემაკავებელი ორდერის“ შემოღებამ იმოქმედა მოძალადეზე. როდესაც მოძალადე ხედავს, რომ ჩვენ ვიცავთ მსხვერპლის უფლებებს, რომ ის აღარ არის მიუსაფარი, და მისი დაჩაგვრა არც ისე იოლია, უმეტეს შემთხვევაში ძალადობა აღმოიფხვრება. „შემაკავებელი ორდერში“ ჩემოთვლილია ის

უფლებები, რაც შეიძლება შეეზღუდოს მოძალადეს, ესეც კარგი მეთოდია ზემოქმედებისათვის.

მარიამ გაგოშაშვილი, „ქალთა ფონდი საქართველოში“ – ერთ-ერთი ორგანიზაცია, რომელსაც „ქალთა ფონდი საქართველოში“ აფინანსებს, კვირას, 11 საათზე, იპოდრომზე აწყო გარბენას და მსვლელობას ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ. ყველას გთხოვთ დაესწროთ ამ ღონისძიებას და გამოხატოთ სოლიდარობა ქალების მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის მიმართ.

ტელევიზიით ხშირად ვისმენთ ქალთა მიმართ ძალადობის ფაქტების შესახებ. ელენე რუსეცკი იკვლევდა სტატისტიკას, რამდენი ქალია მოკლული ოჯახში ძალადობის შედეგად. ამ მასალების მოპოვება და შემდეგ პრაქტიკაში გამოყენება ძალიან მნიშვნელოვანია. ოჯახური ძალადობის შესახებ ცნობიერების ამაღლება და დამოკიდებულების შეცვლა, ჩემი აზრით, არის ყველაზე წარმატებული კამპანია, რაც ქალთა ორგანიზაციებს ჰქონიათ საქართველოში. ყველაზე მეტი მიღწევა ამ სფეროშია. თუმცა კვლავაც არსებობს მოტაცებების, გაუპატიურებების შემთხვევები.

– ამ პრობლემაზე საუბარს ცოტა უცნაური სახე ეძლევა. თითქოს ორ მხარედ გვინდა დავეყოთ პოზიცია – ქალებად და კაცებად. მამაკაცებთან დაკავშირებული პრობლემები შეიძლება განვიხილოთ ფსიქოლოგიურ ჭრილში. ეს შეიძლება დაკავშირებული იყოს სოციალურ უძღურებასთან, სოციალურ იმპოტენციასთან. როდესაც ვსაუბრობთ მამაკაცების მხრიდან ქალების მიმართ გამოვლენილ ძალადობაზე, არ უნდა დაგვავიწყდეს თუნდაც ომში ქალების მხრიდან, ვგულისხმობ სნაიპერებს, გამოვლენილი ძალადობა მამაკაცების მიმართ. უბრალოდ, არ მინდა ორ საპირისპირო მხარედ დავეყოთ, ქალებად და კაცებად.

გოგი გვახარია – ვიდრე მომდევნო მოსაზრებას მოვისმენდეთ, მინდა პასუხი გავცეთ ქალბატონ ნატოს მიერ დასმულ შეკითხვას, რომელიც უპასუხოდ დარჩა, არადა მან ძალიან სერიოზული საკითხი წამოჭრა. ბავშვები მუდმივად არიან ძალადობის მსხვერპლნი და ისინი შემდეგ იზრდებიან მოძალადეებად. და ესენი არიან როგორც გოგონები, ისე ბიჭები. იმის თქმა მინდა, რომ ძალადობის მიზეზი შეიძლება ბევრად უფრო ღრმა იყოს.

თამარ საბედაშვილი – მართლაც, ძალიან პრინციპული საკითხია, რა იწვევს ძალადობას – ეკონომიკური სიდუხჭირე, ნარკომანია, ბავშვობის ტრავმა თუ სხვა. ბავშვობის ტრავმა ძალიან მნიშვნელოვანია და მან შეიძლება ბევრად განსაზღვროს ზრდასრული ადამიანის ქცევა. მაგრამ არის შემთხვევები, როდესაც განსაკუთრებულად არ არის გამოხატული ბავშვობის ტრავმა. ძალადობის გამომწვევი მთავარი მიზეზი, ყოველთვის უნდა აღინიშნოს, არის ძალაუფლებისა და კონტროლის სურვილი. ამას ემატება შემდეგ დამატებითი ფაქტორები. იმიტომ რომ ძალადობა გვხვდება ძალიან უზრუნველყოფილ ოჯახებშიც, სადაც მამაკაცი ძალიან წარმატებული არიან. არის შემთხვევები, როდესაც მამაკაცი არ არის სოციალურად იმპოტენტი, მაგრამ

მაინც ძალადობს. ამ შემთხვევაში იმიტომ ძალადობენ, რომ პათოლოგიური წარმოდგენები აქვთ ურთიერთობაზე.

ასე არასოდეს არ უნდა ვთქვათ, რომ ვიღაცას აიძულებენ გალახოს თავისზე სუსტი და უმწეო. ჩემთვის ასევე მიუღებელია, როდესაც ამბობენ, რომ ქალმა შეიძლება გამოიწვიოს ძალადობა. როგორ შეიძლება ადამიანმა გაამართლოს ერთი ადამიანის მიერ მეორის სისტემატური შეურაცხყოფა. ჩვენ თანასწორები ვართ და ამ კუთხით უნდა შევხედოთ ყველაფერს. არავის აქვს უფლება „აღგვზარდოს“, დაგვაძალოს რაღაც. რა თქმა უნდა, იმაზე არ არის საუბარი, რომ საპასუხოდ ქალებმა დაჩაგრონ მამაკაცები. მამაკაცებს ხშირად უჩნდებათ შიში, რომ თუ ამ თემაზე დიდხანს ვილაპარაკებთ, მერე ქალები დაიწყებენ მათ ჩაგვრას. ქალებზე და კაცებზე კი ხშირად იმიტომ ვლაპარაკობთ, რომ ეს კარგად ეხმიანება გენდერული უთანასწორობის თემას. თუმცა, ძალადობის ფაქტები ერთსქესიან წყვილებშიც გვაქვს. იმიტომ რომ დომინირება და კონტროლია მთავარი. არავინ ამბობს, რომ ქალები ანგელოზები არიან. რა თქმა უნდა, ბავშვების მიმართაც ძალადობას ხშირად სწორედ ქალები მიმართავენ.

გოგი გვახარია – ცოტა კიდევ უფრო გავამწვავებ დღევანდელ დისკუსიას. ძალაუფლების და კონტროლის ვნება, რამდენადაც ვიცი, ყველა ადამიანშია. სხვა საქმეა, რა უფოთ ამ ვნებას. ამიტომ იმისა, რომ ვიღაცას აქვს ვნება, და ვიღაცას არა, არ მჯერა. ვეთანხმები თამარს, ეს კომპლექსური საკითხია და კომპლექსური კვლევა სჭირდება. ამიტომ ვსვამ კითხვას, რადენი ქალთა ორგანიზაციაა საქართველოში? ინაწილებენ ისინი ფუნქციებს? დღეს არავინ ახსენა რეკლამა, გარდა ელენესი. არადა, რეკლამაში გამუდმებით ჩანს ქალზე ძალადობა. სულ ცოტა ხნის წინ ვიხილეთ აღმაშფოთებელი რეკლამა, რომელზეც არც ერთ ქალთა ორგანიზაციას, პრესის მეშვეობით პროტესტი არ გამოუთქვამს. უჩივლეთ „საქართველოს ბანკს“, გაასახივრეთ მანამდე ლუდის რეკლამა?

თამარ საბედაშვილი – საქართველოში 200-დე ქალთა ორგანიზაციაა. მაგრამ მათგან აქტიურად მხოლოდ 40-მდე მუშაობს. რაც შეეხება სპეციალიზაციას, გოგის ვეთანხმები, ეს მართლაც ძალიან აქტუალური საკითხია. თავიდან ყველა ცდილობდა სხვადასხვა თემას შეჭიდებოდა, იმიტომ რომ ეს რესურსებთან იყო დაკავშირებული. რაზეც ცხადდებოდა კონკურსი, იმ თემაზე შეჭქონდათ პროექტი და ეს არ ეხება მხოლოდ ქალთა ორგანიზაციებს. არკვეული დროის შემდეგ უკვე ვხედავთ ამ სფეროში სპეციალიზაციას. ორგანიზაციებმა გამოკვეთეს, რა სფერო უფრო აინტერესებთ და ცდილობენ იმაზე იმუშაონ.

რაც შეეხება იმას, რატომ არ აპროტესტებს ხალხი სარეკლამო კლიპებს. ვეთანხმები გოგის, მართლაც აღმაშფოთებელია, რისი პროპაგანდაც მიმდინარეობს ამ სარეკლამო კლიპებით, სტერეოტიპების გამყარებასთან გვაქვს საქმე. მაგრამ ამას არავინ აპროტესტებს, იმიტომ რომ ქალთა მოძრაობა არ არის კონსოლიდირებული ძალა, რომელიც ერთად დადგება.

რუსუდან ფხაკაძე – უფრო მეტიც, იყო გადაცემა, ძალიან პოპულარული წამყვანით, პოპულარულ არხზე, რომელიც ეძღვნებოდა ოჯახურ ძალადობას და სრულიად აღმამფოთებელი იყო. გადაცემამ დისკრედიტაცია გაუწია ამ თემას. დამეხმარა ნინია კაკაბაძე, დავწერეთ საპასუხო წერილი გაზეთში. მაგრამ ტრანსპარანტებით ქუჩებში ვერ გამოვალთ. იმიტომ რომ ტრანსპარანტებით ქუჩაში სიარული ჩვენს ფსიქო-ფიზიკურად გამოფიტულ საზოგადოებას ემოციურ მუხტს არ უჩენს. ამიტომ ვფიქრობ, კულტურული მეთოდოლოგიით უფრო მეტი მიიღწევა, ვიდრე ხმამაღლა ყვირილით.

ქეთი მესხიშვილი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის მე-2 კურსის სტუდენტი – ბატონმა გოგიმ ახსენა რეკლამა, მაგრამ ის რაც ხდება ამ სფეროში, ახლა არ დაწყებულა. როგორც ქალთა ორგანიზაციები აღმნიშნავენ, მე ემოციურად გამოფიტული საზოგადოების წარმომადგენელი ვარ. მაშინ ვინ ამიხსნის, რომ ეს რეკლამა მაპროვოცირებს, რომ ხვალ ვიქნები ძალადობის მსხვერპლი, ან თავად ჩავიდენ ძალადობას. საზოგადოება დღეს მომხმარებლურია და მას ნათელ ფერებში გადაწყვეტილი რეკლამის ხილვა ურჩევნია იმის ყურებას, როგორ კლავს სადღაც ქმარი ცოლს. ამ დროს არავინ ეუბნება მას, რომ ამ ნათელი ფერებით იმეტებენ მას, რომ გახდეს ძალადობის მსხვერპლი.

რუსუდან ფხაკაძე – ნუ ვკარგავთ რეალობის განცდას. ჩვენ საქართველოში ვართ და არა ამერიკაში. ნუ დაივიწყებთ იმას, რა წარმატებას მივალწიეთ. უკვე კანონი გვაქვს ამ საკითხზე. დღეს ის შეიძლება ვერ იცავს მსხვერპლს, მაგრამ რამდენიმე წლის მერე ის უფრო ქმედითი გახდება.

გოგი გვახარია – ქეთიმ, ჩემი აზრით, გენდერული განათლების ნაკლებობა იგულისხმა.

დავით არაბიძე, განათლების ეროვნული კავშირი – მოდით, მართლაც ნუ მოვწყდებით რეალობას. შევხედოთ, რა ფორმაციაში ვიმყოფებით, როგორია წარმოებისა და გაცვლის არსებული სისტემა. როდესაც ადამიანი სახელმწიფოსა და კერძო დამსაქმებლის მიერ არ განიხილება თავის სოციალურ პარტნიორად, იქ აგრესია, ძალადობა და კონფლიქტები გარდაუვალია. ეს ფსიქოლოგიით არ არის განპირობებული. ჩვენი მრავალგზის მიმართვის მიუხედავად, პოლიტიკოსი ქალბატონები ინდიფერენტულ დამოკიდებულებას იჩენენ ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხის მიმართ, როგორიც არის ევროპის სოციალური ქარტიის რატიფიცირება. ისეთი მნიშვნელოვანი პუნქტი, როგორიც არის მე-8 მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტი, სადაც საუბარია ანაზღაურებულ დეკრეტულ შვებულებაზე, მინდა იცოდეთ, რომ ქალბატონებს მოპარეს 70 დღე. ისე დაარატიფიცირეს, რომ დაუტოვეს 124 და არა 194 დღე.

მაინტერესებს თქვენ თუ მუშაობთ ისეთ საკითხზე, როგორიც არის სოციალური პარტნიორობის საკითხი და სოციალური და ეკონომიკური ხასიათის კანონპროექტების მომზადება. ამას იმიტომ გეკითხებით, რომ კონფლიქტების 90%-ზე მეტი ამით არის განპირობებული.

რუსუდან ფხაკაძე – როგორც ვხედავ, ერთი მიმართულებით წავიდა შეკითხვებიც და პასუხებიც. რაღაცები რომ ხდება და საზოგადოებამ არ იცის, ამაში მარტო ჩვენ არ ვართ დამნაშავეები. ამიტომ ვამბობ, ამერიკაში რომ ვცხოვრობდეთ, ყველას ყველაფერი გვეცოდინებოდა.

ნათუნა ჭითანავა, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია – საუბარი იყო მედიაზე, მაგრამ მე განსხვავებული კუთხით შევხედავდი ამ საკითხს. თექვსმეტდღიანი კამპანიის შესახებ საზოგადოებამ არ იცის იმიტომ, რომ მედია ამაზე არ საუბრობს. პრეზენტაციაზე მედია არ მოდის, იმიტომ რომ არ ინტერესდება ამ თემით, მიაჩნია, რომ ეს არ არის საკმარისად სკანდალური თემა. საუბარი იყო იმაზე, რომ საჭიროა სტრატეგიის შემუშავება. არ ვიცი, ითქვა თუ არა იმის შესახებ, რომ არსებობს ოჯახური ძალადობის უწყებათაშორისი საბჭო, რომელიც აერთიანებს საკმაოდ ბევრ ორგანიზაციას.

ითქვა ისიც, რომ ადამიანი ვერ ახდენს თვითიდენტიფიკაციას, ვერ ხვდება, რომ ოჯახური ძალადობის მსხვერპლია, რადგან არ იცის, რა არის ამის მახასიათებელი. ისევ მედიამდე მივდივართ. რამდენად არის იმის საშუალება, სახელმწიფომ ან საერთაშორისო ორგანიზაციებმა მოახდინონ იმის კოორდინირება, რომ დაიწეროს ერთიანი სტრატეგია, რათა საზოგადოების უფრო დიდმა ნაწილმა გაიგოს ამ თემის შესახებ.

გოგი გვახარია – დიდი მადლობა, ძალიან კარგი კითხვა იყო. მეც მინდოდა ეს შეკითხვა.

რუსუდან ფხაკაძე – კერძო ტელევიზიებს ვერ დაავალდებულებ. უწყებათაშორისი საბჭოში დაყენებული გვაქვს საკითხი საეთერო დროის მოთხოვნის თაობაზე. ეს ბევრ საკითხთან არის დაკავშირებული და მარტო ჩვენი სურვილი საკმარისი არ არის.

თამარ საბუღაშვილი – ის, რომ ყველა მედიასაშუალებას ერთიანი სტრატეგია ჰქონდეს, ამ ეტაპზე არ გამოვა. ყველას თავისი ინტერესი და სარედაქციო პოლიტიკა აქვს. ჩემი აზრით, თვითონ ჩვენ, ამ საკითხებზე მომუშავეებს, უნდა გვქონდეს ერთიანი სტრატეგია. ჩვენ უნდა ვიყოთ მაქსიმალურად კოორდინირებულები. უნდა ვიფიქროთ უფრო ეფექტურ ხერხებზე, როგორ მივაწვდინოთ საზოგადოებას ხმა ჩვენი საქმიანობის შესახებ.

ლელა გაფრინდაშვილი – ადამიანური ბუნება ნაკვლევია. და ვიცი, რომ ადამიანი თავისი ბუნებით არის უფრო მოძალადე, ვიდრე მსხვერპლი. ვიყოთ სულ ცოტათი გულწრფელები. იქ, სადაც ჩვენ ვცხოვრობთ, ჩვენს გარშემო, ვინ უფრო ხშირად არის მსხვერპლი, რა თქმა უნდა, ქალები და ბავშვები. როდესაც თავად ქალი ძალადობს ბავშვზე, რატომ აკეთებს ის ამას. აქვს სხვა არჩევანი? ასწავლა ვინმემ, რომ როდესაც ბავშვი ცუდად იქცევა, კი არ უნდა ცემო, არამედ უნდა აუხსნა ამ საქციელის მანკიერება და ცუდი გავლენა მასზე და საზოგადოებაზე.

ასევე ნაკვლევია, რომ ეკონომიკური ფაქტორი, ომები, ცუდი ამინდი და ა.შ., მხოლოდ საბაზის ძალადობისთვის და არა მიზეზი. მიზეზი არის ადამიანის

ექსკლუზიური უფლება ძალადობაზე. ასეთ უფლებას კი უფრო მამაკაცები ფლობენ, ვიდრე ქალები. იმიტომ რომ კულტურა ეუბნება, რომ რაც უფრო მოძალადე იქნება, მით უკეთესი მამაკაცი იქნება. მას კულტურა აძლევს ლეგიტიმაციას.

ძალადობა ძალიან დაფარული პრობლემაა. მინდა გითხრათ პრაქტიკოსი იურისტის პასუხი, 1997 წელი იყო, შეიძლება ამ დარბაზში მსხდომთაგან ბევრს ახსოვს. ამერიკელ ადვოკატს ოჯახური ძალადობის საქმეებზე ორმოცწლიანი პრაქტიკით, ეკითხება ქართველი გამაძღარი, ღიპიანი ბიძა, როგორ დაიჯეროს, რომ ამ წლების განმავლობაში მას ერთი მსხვერპლი კაცი მაინც არ შეხვედრია. ამ შეკითხვას ამერიკელმა ადვოკატმა ქრესტომათიული პასუხი გასცა. მან უთხრა, რომ ჰყოლია მსხვერპლი მამაკაცებიც, მაგრამ თუ შევადარებთ ფაქტებს, როდესაც მამაკაცები არიან მსხვერპლები და პირიქით, თანაფარდობა ამ ფაქტებს შორის ასეთია: არის შემთხვევები, როდესაც ძალდი კბენს ადამიანს და არის შემთხვევა, როდესაც ადამიანი კბენს ძალდს.

ნატო ზაზაშვილი – მე მინდა ლელას და თამუნას ნათქვამი გავავრძელო. მე მგონი არსებობს კიდევ ერთი მიზეზი – ძალადობრივი ცნობიერება, რომელიც 21-ე საუკუნეში და მხოლოდ საქართველოში კი არ არის. რაც არსებობს კაცობრიობა, იმდენივე ხანია, არსებობს ძალადობრივი ცნობიერება. ჯერ იდეა არსებობს ძალადობის და მერე მისი განხორციელება. დღევანდელ შეხვედრას „მითი და რეალობა“ ჰქვია. ოჯახში ძალადობის საუკეთესო ნიმუშები სწორედ მითებიდან მოდის.

ეს მიზეზები ყველგან უნდა განვიხილოთ. ყველა დონეზე უნდა იყოს გაცნობიერებული, იმიტომ რომ ერთმა ჭკვიანმა ადამიანმა ასევე თქვა, რომ როცა ვფიქრობთ, ვიფიქროთ გლობალურად და ვიმოქმედოთ ლოკალურად.

გოგი გვახარია – საბაბთან დაკავშირებით დავეთანხმები ლელას, მაგრამ მაინც, როდესაც საზოგადოებაში არც ქალები და არც მამაკაცები არ არიან რეალიზებული შემოქმედებითად, სექსუალურად, მაშინ ადამიანში არსებული აგრესია, ვლინდება პარტნიორზე და ბავშვზე, რაც ყველაზე ცუდია, მე თუ მკითხავთ. იმიტომ, რომ ასეთ შემთხვევაში, რა პერსპექტივები გვექნება ამ საზოგადოებაში, ვინ გაიზრდება ამ ბავშვისგან, გინდა ქალი იყოს, გინდა კაცი, ამის თქმა უკვე ძალიან ძნელია.

ამიტომ ჩემი აზრით, ზოგადად, ჰუმანიზმის დეფინიცია საზოგადოებაში. ჰუმანიზმის დეფინიცია მთავარი პრობლემაა. ყველაფერი ემპათიისა და შეუგრძნობლობის პრობლემაა. ამიტომ მე მგონი, ქალთა საკითხი, რომელზეც დღეს ვმსჯელობთ, ამ გლობალურ საკითხს უკავშირდება.

ძალიან დიდი მადლობა. დისკუსია დასრულებულია. ორი კვირის შემდეგ ჩვენ კვლავ შეხვედრებით ერთმანეთს.